

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kunnallisen eläkelain säännöksiä, jotka koskevat kuntoutusta ja kuntien eläkelautakunnan asemaa.

Kunnalliselle eläkelaitokselle säädettäisiin velvollisuus järjestää ammatillista kuntoutusta henkilölle, jolla voidaan todeta olevan sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva uhka joutua kunnallisessa eläkelaiassa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi. Esityksen mukaan ammatillinen kuntoutus olisi viranhaltijan ja työntekijän oikeus ja sen saamisen edellytyksistä säädettäisiin laissa. Samalla kuntoutuksen ajan toimeentuloturvaa ehdotetaan kehitettäväksi paremmin työelämän tarpeita vastaavaksi lisäämällä kunnalliseen eläkelakiin säännökset osakuntoutusrahasta ja muuttamalla odotusajan kuntoutusrahaa koskevia säännöksiä. Myös säännöstä yhteistyöstä muiden kuntoutustahojen kanssa ehdotetaan

täsmennettäväksi siten, että kunnallisen eläkelaitoksen tehtävänä olisi antaa viranhaltijalle ja työntekijälle tarpeelliset tiedot kuntoutusmahdollisuuksista. Ehdotetut muutokset ovat osa työeläkkeiden kehittämistä koskevaa kokonaisuudistusta ja vastaavat muutokset on tehty jo yksityisen sektorin työeläkelakeihin.

Eläkeasioissa ensimmäisenä muutoksenhausteena toimiva kuntien eläkelautakunta ehdotetaan organisatorisesti ja taloudellisesti irrotettavaksi kunnallisen eläkelaitoksen yhteydestä. Esityksen tarkoituksena on vahvistaa kuntien eläkelautakunnan asemaa riippumattomana lainkäyttöelimenä.

Lisäksi lakiin ehdotetaan tehtäviksi hallintolain voimaantulon edellyttämät tekniset tarkistukset.

Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

SISÄLLYSLUETTELO

ESITYKSEN PÄÄASIAALLINEN SISÄLTÖ.....	1
SISÄLLYSLUETTELO.....	2
YLEISPERUSTELUT	3
1. Nykytila	3
1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö	3
Kuntien eläkevakuutuksen järjestämä kuntoutus	3
Kunnallisen eläkelain mukainen kuntoutusraha	3
Kuntien eläkelautakunta	4
1.2. Nykytilan arviointi	5
Kuntoutus	5
Kuntien eläkelautakunta	5
2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset	5
2.1. Kuntoutus.....	5
2.2. Kuntien eläkelautakunta	6
2.3. Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen	6
3. Esityksen vaikutukset.....	7
4. Asian valmistelu.....	7
YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	8
1. Lakiehdotuksen perustelut	8
2. Voimaantulo.....	13
3. Säättämisjärjestys.....	13
LAKIEHDOTUS	15
kunnallisen eläkelain muuttamisesta.....	15
LIITE.....	20
RINNAKKAISTEKSTIT	20
kunnallisen eläkelain muuttamisesta.....	20

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila

1.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

Kuntien eläkevakuutuksen järjestämä kuntoutus

Kunnallisen eläkelain (549/2003) 22 §:n mukaan kunnallisen eläkelaitoksen on ennen työkyvyttömyyseläkkeestä päättämistä tarvittaessa varmistettava, että eläkkeen hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, hakija ohjataan tarpeen mukaan hänen kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin. Sen sijaan velvollisuutta kuntoutuksen tukemiseen ei ole. Työeläkekuntoutus on harkinnanvaraista toisin kuin Kansaneläkelaitoksen järjestämä kuntoutus. Eläketurvakeskus on antanut yleiskirjeellä soveltamisohjeet työeläkelaitoksille ja Työeläkevakuuttajat TELA ry on viimeksi 9 päivänä kesäkuuta 1997 vahvistanut suosituksen työeläkekuntoutuksen toimeenpanosta.

Käytännössä kuntoutusasian selvittely tulee yleisimmin vireille vakuutetun kuntoutushakemuksella. Jos edellytykset työeläkekuntoutukseen ovat olemassa, hakijalle annetaan kuntoutuslupaus. Jos taas edellytyksiä ei katsota olevan, hakijalle annetaan asiasta päätös. Lain 17 §:n 2 momentin mukaan kuntoutuksen ehdoton edellytys on, että työntekijällä on eläkkeessään oikeus tulevaan aikaan. Työeläkevakuuttajat TELA ry:n mainitun suosituksen mukaan harkittaessa ammatillisen kuntoutuksen tukemista tulisi lisäksi ottaa huomioon muun muassa, onko vakuutettu ansainnut työeläketurvaa kohtuullisessa määrin, onko ammatillisen kuntoutuksen toimeenpano vireillä jo muualla, onko aiottu kuntoutus ammatillista ja onko vakuutettu työkyvytön tai onko hänellä työkyvyttömyyden uhka.

Kunnallisen eläkelaitoksen järjestämän ammatillisen kuntoutuksen, kuten työeläkekuntoutuksen yleensäkin, keskeiseksi edellytykseksi on otettu työkyvyttömyyden uhka, jota ei ole kuitenkaan erikseen määritelty. Uhkaa arvioidaan työeläkelaeissa tarkoitettu-

jen työkyvyttömyysmääritelmien mukaisena. Työkyvyttömyyden uhan arvioiminen suhteessa kunnallisen eläkelain mukaiseen työkyvyttömyysmääritelmään edellyttää, että työntekijällä on sairaudesta johtuva todennäköinen eläkeriski. Tällöin arvioidaan tulisiko hän todennäköisesti työkyvyttömäksi lähi vuosien aikana, jollei kuntoutustoimiin ryhdytä.

Kunnallisen eläkelain mukaisen kuntoutuksen toimenpiteitä ovat lain 17 §:n 1 momentin mukaan neuvonta, kuntoutustutkimukset, työhön ja ammattiin johtava koulutus, työhön valmennus, elinkeinotuki sekä ammatillista kuntoutusta tukeva lääkinnällinen kuntoutus. Työhön valmennus sisältää myös yleisesti tuetun työkokeilun.

Kuntoutuksen lähtökohtana on yhteistyö työpaikan kanssa. Ensin selvitetään töiden järjestely- ja uudelleensijoitusmahdollisuudet omalla työpaikalla. Jos omalla työpaikalla tai työnantajalla ei löydy tehtäviä, joissa työkyvyttömyyden uhkaa voidaan alentaa, selvitetään vakuutetun mahdollisuudet saada työtä muualta. Viimeisenä vaihtoehtona harkitaan uudelleen koulutusta. Pohjakoulutuksen tukeminen ei kuulu työeläkejärjestelmän tehtäviin. Työeläkejärjestelmä korvaa lääkinnällistä kuntoutusta vain, jos se on välttämätöntä ammatillisen kuntoutuksen loppuun saattamiseksi.

Työntekijällä ei kunnallisen eläkelain 158 §:n mukaan ole oikeutta hakea muutosta valittamalla kunnallisen eläkelaitoksen päätöksestä, joka koskee oikeutta kuntoutukseen, harkinnanvaraiseen kuntoutusrahaan tai kuntoutusavustukseen taikka korvaukseen kuntoutuksen aiheuttamista välttämättömistä ja tarpeellisista kustannuksista. Sen sijaan kuntoutusrahan määrästä voi valittaa.

Kunnallisen eläkelain mukainen kuntoutusraha

Kuntoutusrahaa maksetaan ajalta, jolloin kuntoutuksen toimenpiteet ovat käynnissä. Kuntoutuskorotusta puolestaan maksetaan kaikilta niiltä kalenterikuukausilta, jotka kuntoutus kestää. Kunnallisen eläkelain 45 §:n

mukaan työssä vielä olevan vakuutetun kuntoutusrahan määrä lasketaan siitä täysitehoisesta työkyvyttömyyseläkkeestä, johon hänellä olisi oikeus kuntoutuspäätöksen teko hetkellä. Kuntoutusraha on eläkkeiden yhteismäärä kerrottuna 1,33:lla. Työkyvyttömyyseläkkeellä tai kuntoutustuella olevan eläkkeensaajan eläkettä korotetaan 33 prosentin kuntoutuskorotuksella niiltä kalenterikuukausilta, joiden ajan kuntoutus kestää. Osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevan henkilön eläke muutetaan aktiivisen ammatillisen kuntoutuksen ajaksi täyden työkyvyttömyyseläkkeen suuruiseksi ja sen määrää korotetaan edellä mainitulla kuntoutuskorotuksella.

Työnantajalla ei ole palkanmaksuvelvollisuutta kuntoutusajalta vastaavalla tavalla kuin sairausajalta. Jos työnantaja kuitenkin maksaa palkkaa, kuntoutuksessa olevalla työntekijälleen, voidaan kuntoutusraha maksaa työnantajalle palkkaa vastaavalta osalta.

Kunnallisen eläkelain 18 §:n 2 momentin mukaan kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta sekä kuntoutusjaksojen väliseltä ajalta. Muulloin kuin aktiivisen kuntoutuksen ajalta maksettavan kuntoutusrahan enimmäisaika on yleensä kuitenkin kolme kuukautta kutakin kalenterivuotta kohden kummankin syyn perusteella erikseen laskettuna.

Kuntoutuksen jälkeiseltä ajalta kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa lain 19 §:n mukaan harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kunnallisen eläkelain 47 §:n mukaan harkinnanvarainen kuntoutusavustus lasketaan kertakorvauksena ja sen määrä on enintään kuuden kuukauden kuntoutusrahan määrä.

Kunnallisen eläkelain 21 §:n mukaan työntekijälle voidaan maksaa korvaus kuntoutuksen aiheuttamista välttämättömistä ja tarpeellisista kustannuksista. Työeläkevakuuttajat TELA ry on antanut suosituksia muun muassa kuntoutuksen vaatimista lisätukimuksista aiheutuvien kustannusten korvaamisesta sekä ammatilliseen koulutukseen osallistumisesta aiheutuvien kustannusten korvaamisesta.

Kuntien eläkelautakunta

Kunnallisen eläkejärjestelmän oikeusturva on järjestetty siten, että ensimmäisen asteen muutoksenhakuelimenä toimii kuntien eläkelautakunta- niminen toimielin. Kuntien eläkelautakunnan päätökseen haetaan muutosta vakuutus oikeudelta, joka on organisoitu tuomioistuimeksi.

Kuntien eläkelautakunnan asema, toimiala ja organisaatio on pysynyt periaatteessa muuttumattomana siitä lähtien, kun kunnallisten viranhaltijain ja työntekijäin eläkelaki (202/1964) tuli voimaan toukokuun alusta vuonna 1964. Kunnallisen eläkelain 153 §:n mukaan kuntien eläkelautakunta toimii kunnallisen eläkelaitoksen yhteydessä. Tästä organisatorisesta yhteydestä johtuu, että kuntien eläkelautakunnan toimiston henkilökunta on lautakunnan työjärjestyksen mukaan kunnallisen eläkelaitoksen palveluksessa. Kuntien eläkelautakunta saa myös kunnalliselta eläkelaitokselta muun muassa tietotekniikka-, palkkahallinto-, monistus- ja postituspalvelut. Kuntien eläkelautakunnan palveluksessa olevien toimihenkilöiden työsuhte-etuudet määräytyvät samoin kuin kunnallisessa eläkelaitoksessa.

Kuntien eläkelautakunnan työjärjestyksen 20 §:n mukaan kunnallinen eläkelaitos vastaa kuntien eläkelautakunnan toiminnasta aiheutuvista menoista. Kunnallisen eläkelaitoksen talousarvioon otetaan eläkelautakunnan ja eläkelautakunnan toimiston tarvitsemat määrärahat. Kunnallisen eläkelaitoksen tilintarkastus on koskenut myös eläkelautakuntaa.

Kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet määrää kunnallisen eläkelain 155 §:n mukaan sisäasiainministeriö neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Sisäasiainministeriö vahvistaa kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan esityksestä kuntien eläkelautakunnalle työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta. Kuntien eläkelautakunnan jäsenten palkkiot vahvistaa sisäasiainministeriö kunnallisen eläkelaitoksen valtuuskunnan esityksestä.

1.2. Nykytilan arviointi

Kuntoutus

Kunnallisen eläkelaitoksen ja muiden työeläkelaitosten järjestämässä ammatillisessa kuntoutuksessa on eräitä sellaisia epätarkoituksenmukaisia eroja verrattuna Kansaneläkelaitoksen järjestämään kuntoutukseen, jotka haittaavat ammatillisen kuntoutuksen toimeenpanoa. Esimerkiksi Kansaneläkelaitoksen kuntoutusasiassa antamaan päätökseen voi hakea muutosta. Sen sijaan kunnallisen eläkelain mukaisen kuntoutuksen saamisen edellytyksiä ei ole täsmällisesti säädetty laissa. Tämän vuoksi on tällaisiin harkinnanvaraisiin etuisuuksiin voitu lain 158 §:ssä säätää valituskielto. Säännöksissä mainitaan edellytyksenä ainoastaan se, että työntekijällä tulee olla oikeus niin sanottuun tulevan ajan eläkeosuuden sisältävään työkyvyttömyyseläkkeeseen, jos hänelle kuntoutuksen sijasta olisi myönnettävä eläke.

Kuntien eläkelautakunta

Kuntien eläkelautakunta on alun perin järjestetty lautakuntatyypiksi muutoksenhakuelimeksi, jotta oikeusturvaa voidaan antaa nopeasti, tehokkaasti ja kohtuullisin kustannuksin. Vaikka lautakunta on tosiasiallisesti toiminut riippumattomana lainkäyttöelimenä, lautakunnan asema ei kuitenkaan vastaa riippumattomuudelle nykyään asetettuja muodollisia vaatimuksia. Kunnallisen eläkelain mukaan kuntien eläkelautakunta toimii kunnallisen eläkelaitoksen yhteydessä. Kuntien eläkelautakunnan riippumattomuus edellyttää, että se toimii organisatorisesti ja budjettitaloudellisesti erillisinä kunnallisesta eläkelaitoksesta.

Toimeentuloturvan muutoksenhakukomitea katsoi mietinnössään (komiteanmietintö 2001:9), että eläkelautakunnan riippumattomuus edellyttää hallinnollista erillisyyttä etuusjärjestelmien laitoksista ja toimeenpanovaltaa käyttävistä viranomaisista.

2. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

2.1. Kuntoutus

Esityksen tavoitteena on painottaa ammatillisen kuntoutuksen ensisijaisuutta työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Oikeus kuntoutukseen olisi jo silloin, kun työkyvyn menettämisen uhka on havaittavissa. Tarkoituksena on näin edesauttaa ammatillisen kuntoutuksen aloittamista niin varhaisessa vaiheessa, että sillä voidaan ehkäistä työkyvyttömyys tai ainakin myöhentää sen alkamista merkittävästi. Tavoitteena on myös työkyvyttömyyseläkkeensaajien työkyvyn palauttaminen ammatillisen kuntoutuksen toimenpitein, milloin se on mahdollista. Lisäksi uudistuksen tavoitteena on parantaa työeläkekuntoutujan oikeusturvaa muuttamalla kuntoutus oikeudeksi, jota koskevaan päätökseen voi hakea muutosta. Kuntoutustoimenpiteiden sisällöstä ei sen sijaan vastaisuudessa voisi valittaa.

Kunnalliseen eläkelakiin ehdotetaan otettavaksi säännös siitä, milloin ammatilliseen kuntoutukseen on oikeus. Tämän tulisi olla yhdenmukainen työeläkelaitosten ja Kansaneläkelaitoksen järjestämässä kuntoutuksessa. Ehdotuksen mukaan hakijalla, jolla voidaan todeta olevan sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva uhka joutua kunnallisessa eläkelaiassa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömäksi, olisi oikeus saada tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta. Työkyvyttömyyden uhkaa arvioitaessa tarkasteltaisiin hakijan toimintakykyä ja sen oletettavaa kehitystä lähivuosina. Ammatillista kuntoutusta pidettäisiin tarkoituksenmukaisena, jos sen avulla voitaisiin estää odotettavissa oleva työkyvyttömyys taikka palauttaa tai korjata työkykyä niin, että työntekijä voi palata takaisin työelämään. Kuntoutuksella tulisi myös olla eläkemenoja säästävä vaikutus.

Aktiivisiin kuntoutustoimenpiteisiin osallistumisen kannustavuuden lisäämiseksi ehdotetaan, että eläkelaitoksen myöntämää

kuntoutusrahaa ei enää korotettaisi kuntoutuskorotuksella odotus- ja väliajoilta. Tänä aikana kuntoutujalle maksettaisiin työkyvyttömyyseläkkeen suuruista kuntoutusrahaa. Se voitaisiin lisäksi maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena ammatillisen kuntoutussuunnitelman valmistelun ajalta. Sen sijaan kuntoutustoimenpiteiden ajalta maksettaisiin sekä eläkkeen että kuntoutusrahan saajalle nykyisen suuruisen kuntoutuskorotus, 33 prosenttia kuntoutusrahan tai eläkkeen määrästä.

Lisäksi ehdotetaan säädettäväksi osakuntoutusrahaa. Nykyisin kunnallisen eläkelain mukaista kuntoutusrahaa maksetaan vain sellaisen kuntoutuksen ajalta, jona kuntoutuja on täysipäiväisesti estynyt työstään. Tämä edellytys ehdotetaan poistettavaksi. Osakuntoutusrahaan olisi oikeus, jos ammatilliseen kuntoutukseen osallistuva henkilö työskentelee samanaikaisesti siten, että hänen ansiotulonsa ylittävät puolet tulevan ajan eläkkeenosan perusteena olevasta palkasta.

Ammatillisen kuntoutuksen merkityksen korostamiseksi ehdotetaan, että työkyvyttömyyseläke alkaisi vasta, kun henkilön oikeus työeläkelakien tai kansaneläkelain mukaiseen ammatillisen kuntoutuksen perusteella maksettavaan kuntoutusrahaan on päättynyt. Painavasta syystä eläke voitaisiin myöntää aiemmin.

Edellä ehdotettuja vastaavat kuntoutusta koskevat uudistukset toteutetaan yksityisen sektorin eläkejärjestelmissä vuoden 2004 alusta. Tähän liittyen on annettu laki kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (186/2003), laki kuntoutusrahain 5 ja 14 §:n muuttamisesta (187/2003), laki työntekijäin eläkelain muuttamisesta (188/2003), laki merimieseläkelain muuttamisesta (189/2003) ja laki kansaneläkelain 39 §:n muuttamisesta (190/2003). Näiden muutosten tavoitteena on lisäksi vähentää Kansaneläkelaitoksen ja työeläkelaitosten kuntoutujien välistä tarpeetonta eriarvoisuutta ja näiden järjestelmien etuuksien edullisuusvertailua.

2.2. Kuntien eläkelautakunta

Esityksen tavoitteena on kuntien eläkelautakunnan aseman muuttaminen siten, että se

muodollisestikin toimii riippumattomana lainkäyttöelimenä. Tämän vuoksi ehdotetaan, että eläkelautakunta irrotetaan organisatorisesti ja taloudellisesti kunnallisesta eläkelaitoksesta.

Kuntien eläkelautakunta olisi suoraan lainojalla kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisö samoin kuin kunnallinen eläkelaitos ja Kuntien takauskeskus.

Kuntien eläkelautakunnan kustannukset sisällytettäisiin kunnallisen eläkelaitoksen kustannuksiin. Kuntien eläkelautakunta perisi kustannukset vuosittain kunnalliselta eläkelaitoksesta. Talousarvion vahvistaisi sisäasiainministeriö, joka myös määräisi tilintarkastajan ja hyväksyisi tilinpäätöksen.

Lautakunnan jäsenet nimittäisi valtioneuvosto sisäasiainministeriön esityksestä. Lautakunta nimettäisiin nykyisen neljän vuoden sijasta viideksi vuodeksi kerrallaan.

Kunnalliseen eläkelakiin tehtäisiin tarvittavat muutokset sekä lisättäisiin säännökset kuntien eläkelautakunnan työjärjestyksestä, jonka se vahvistaisi itselleen, sekä talousarviosta ja tilintarkastajasta.

Työntekijäin eläkelakia (395/1961) ja valtion eläkelakia (280/1966) on muutettu 1 päivänä tammikuuta ja 20 päivänä helmikuuta 2003 voimaan tulleilla laeilla (1319/2002 ja 114/2003) siten, että yksityisen sektorin eläkelautakunta ja valtion eläkelautakunta toimivat organisatorisesti itsenäisinä muutoksenhakueliminä samalla tavalla kuin tässä esityksessä ehdotetaan säädettäväksi kuntien eläkelautakunnasta. Muista mainituista muutoksenhakulautakunnista poiketen kuntien eläkelautakunta ehdotetaan erotettavaksi myös taloudellisesti itsenäiseksi yksiköksi vuodesta 2005 lukien siten, että sisäasiainministeriö vahvistaisi lautakunnan talousarvion, määräisi tilintarkastajan ja hyväksyisi tilinpäätöksen.

2.3. Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen

Kunnalliseen eläkelakiin ehdotetaan tehtäväksi korjaukset, jotka aiheutuvat vuoden 2004 alusta voimaan tulevasta muun muassa hallintomenettelylain (598/1982) korvaavasta hallintolaista (434/2003) ja samasta ajankohdasta voimaan tulevasta uudesta kielilaista

(423/2003). Korjaukset koskevat viittaussäännöksiä mainittuihin lakeihin ja ovat luonteeltaan teknisiä.

3. Esityksen vaikutukset

Ammatillista kuntoutusta koskevien ehdotusten arvioidaan lisäävän kuntoutushakemuksia vuosittain noin 350:llä. Näistä arvioidaan aiheutuvan vuosittain noin 2,3 miljoonan euron lisäkustannukset. Nykyään vuosittain tehdään noin 1 000 kuntoutusta koskevaa päätöstä, joista hakijoiden kannalta myönteisiä on ollut keskimäärin kaksi kolmasosaa. Kuntoutuksen tavoitteena on myöhentää eläkkeelle siirtymistä ja siten säästää eläkemenoja. Tavoitteena on, että kokonaisuutena kuntoutukseen käytetyt kustannukset jäävät pienemmiksi kuin vastaava eläkemenojen säästö.

Kuntoutuskorotukseen ja osakuntoutusrahan liittyvillä muutoksilla ei ole merkittäviä eläkejärjestelmän rahoitukseen liittyviä kustannusvaikutuksia. Esityksen mukaan kuntoutettavalle maksettava kuntoutusraha olisi suuruudeltaan eläke korotettuna 33 prosentilla vain aktiivisen kuntoutuksen ajalta. Koska nykyisin mainittu korotus maksetaan myös niin sanotuilta väliajoilta, jolloin kuntoutettava ei ole kuntoutuksessa, alenisi kuntoutusraha näiltä ajoilta eläkkeen suuruiseksi. Tältä osin esitys toisaalta alentaa kuntoutettavien taloudellisia etuuksia ja toisaalta lisää heidän motivaatiotaan osallistua aktiivisiin kuntoutustoimenpiteisiin.

Esitykseen sisältyvillä ehdotuksilla vahvistetaan kuntien eläkelautakunnan asemaa riippumattomana lainkäyttöelimenä. Organisaatorisesti esitys merkitsee kuntien eläkelautakunnan ja sen toimiston yhdistymistä. Toi-

miston henkilöstön siirtyessä kuntien eläkelautakunnan palvelukseen henkilöstön oikeudet ja etuudet, kuten palvelussuhteen ehdot, säilyvät ennallaan.

Kuntien eläkelautakuntaa koskevilla ehdotuksilla ei ole merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Lisäkustannuksia aiheutuu siitä, että kuntien eläkelautakunta joutuu järjestämään itse ne hallinnolliset palvelut, jotka se saa nykyään kunnalliselta eläkelaitokselta.

Ehdotetut muutokset eivät aiheuta valtiolle kustannuksia. Ehdotuksen mukaan sisäasiainministeriö vahvistaisi jatkossa kuntien eläkelautakunnan talousarvion, määräisi tilintarkastajan ja hyväksyisi tilinpäätöksen. Nämä uudet tehtävät eivät edellytä lisähenkilöstön palkkaamista ministeriöön.

4. Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu sisäasianministeriössä virkатыönä kunnallisen eläkelaitoksen toimiston suorittamaan pohjatyöhön perustuen.

Kunnallinen eläkelaitos, kunnalliset pääsopijajärjestöt ja Kunnallinen työmarkkinalaitos ovat yksimielisiä tähän esitykseen sisältyvistä kuntoutusta koskevista muutosehdotuksista. Esitys perustuu kuntoutuksen osalta työkyvyttömyyseläkkeeseen liittyviä ongelmia selvittäneen työryhmän asettaman työeläkekuntoutusta pohtineen alatyöryhmän ehdotukseen (sosiaali- ja terveysministeriön työryhmämuistio 1998:11).

Kuntien eläkelautakuntaa koskevien muutosten osalta esitys perustuu toimeentuloturvan muutoksenhakukomitean mietintöön (komiteanmietintö 2001:9). Valmistelun yhteydessä on kuultu kuntien eläkelautakuntaa, kunnallista eläkelaitosta ja kunnallisia pääsopijajärjestöjä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

2 §. *Jäsenyhteisöt.* Pykälän 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kuntien eläkelautakunta yhdeksi kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöksi. Tällöin eläkelautakunnan työntekijöiden eläketurva säilyy kunnallisen eläkelain alaisuudessa erotettaessa eläkelautakunta organisatorisesti kunnallisesta eläkelaitoksesta.

10 §. *Eläke ja muut etuudet.* Pykälän 1 momenttiin on lisätty säännös mahdollisuudesta myöntää kuntoutusraha ja kuntoutuskorotus kuukautta lyhyemmältä ajalta. Säännöksen mukaan kuntoutusetuuksiin sovelletaan muutoin, kuten nykyisinkin, soveltuvin osin eläkkeitä koskevia säännöksiä.

17 §. *Ammatillinen kuntoutus.* Pykälä ehdotetaan uudistettavaksi kokonaisuudessaan.

Pykälän 1 momentin 1 kohdan mukaan työntekijällä olisi oikeus saada tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta, jos hänellä arvioidaan olevan uhka tulla työkyvyttömäksi kunnallisen eläkelain 24 §:n 1—3 momentissa säädetyllä tavoin. Lisäksi 1 momentin 2 kohdassa edellytetään, että hänen työkyvyttömyyseläkkeeseensä sisältyisi niin sanottu tulevan ajan eläkeosuus, jos hänelle kuntoutuksen sijasta olisi myönnettävä eläke. Samalla edellytyksellä kuntoutukseen olisi oikeus myös henkilöllä, jota on pidettävä työkyvyttömyysmääritelmän mukaisesti työkyvyttömänä.

Kunnallisen eläkelaitoksen järjestämän kuntoutuksen perusteena olisi edelleenkin aina asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma. Ammatillisen kuntoutuksen järjestäminen työeläkelaitosten kustannuksella on tarkoituksenmukaista silloin, kun henkilö on ollut mukana työelämässä eikä hänen yhteytensä siihen ole lopullisesti katkennut. Jos henkilön yhteys työelämään on vähäinen, on perusteltua, että Kansaneläkelaitos vastaa kuntoutuksesta kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) mukaan. Työvoimaviranomaiset vastaisivat jatkossakin nykyiseen tapaan henkilön työllistymismahdollisuuksien parantamiseen tähtäävistä toimenpiteistä.

Kunnallisen eläkelain mukaisen kuntoutuksen edellytyksenä olisi nykyiseen tapaan, että niin sanottu tulevan ajan eläkeoikeus olisi vielä voimassa. Nykyään ratkaisevana seikkana pidetään tällöin sitä, että työntekijä kuntoutuspäätöstä tehtäessä on vielä täysitehoisen työkyvyttömyysturvan piirissä. On kuitenkin mahdollista, että kuntoutuksesta päättäminen viivästyy ja henkilö näin menettää mahdollisuutensa saada mainittua kuntoutusta. Oikeus kunnallisen eläkelain mukaiseen kuntoutukseen voitaisiin tällaisessa tapauksessa menettää käsittelyn pitkittymisen vuoksi, mitä ei voida pitää hakijan oikeusturvan kannalta perusteltuna. Siksi ehdotetaan, että asia ratkaistaan sen mukaan, onko tulevan ajan edellytys voimassa sinä hetkenä, jona hakijan kuntoutustarve on selvittävänä hänen sairauspäiväraha-asiassaan. Momentin 2 kohdassa viitattavan kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain 6 §:n mukaan kuntoutustarve on selvittävää viimeistään, kun päivärahan suorituspäivien luku ylittää 60. Tämä on tarpeen myös Kansaneläkelaitoksen ja eläkelaitoksen välisen työnjaon kannalta.

Momentin nojalla henkilölle syntyisi edellä mainituilla edellytyksillä oikeus kuntoutukseen.

Pykälän 2 momentin nojalla kuntoutuksen edellytyksenä olisi nykyisen soveltamiskäytännön mukaisesti, että sairaus, vika tai vamma aiheuttaa lähivuosina objektiivisesti todettavissa olevan todennäköisen uhan työkyvyille. Tällöin tarkoitetaan sairaudella diagnosoitua sairautta, jonka osalta hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet on otettu huomioon. Lähivuosilla tarkoitetaan noin viiden vuoden ajanjaksoa ja ”uhkalla työkyvyille” tarkoitetaan puolestaan tilannetta, jossa vakuutetulla on arviointihetkellä sellainen sairaudesta johtuva työkyvyttömyyden uhka, että hänelle lähivuosina ilman ammatillisia kuntoutustoimia tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke (täytenä tai osaeläkkeenä). Mitä pidemmän työntekijä on työskennellyt samassa ammatissa, mitä iäkkäämpi hän on ja mitä suppeampi ammattitaito ja -koulutus hänellä

on, sitä enemmän työkyvyttömyyden arvioinnissa painaa hakijan kykenemättömyys jatkaa nykyisessä työssään. Tällainen vakiintuneeseen työhön tai ammattiin liittyvä työkyvyn menettämisen uhka puoltaa ammatillisen kuntoutuksen aloittamista, kuten nykyisinkin, sovellettaessa säännöstä harkinnanvaraiseen kuntoutukseen. Tätä soveltamiskäytäntöä on tarkoitus jatkaa edelleen. Sen sijaan nuoremmilla ja niillä, joilla jo on koulutusta tai kokemusta myös muuhun työhön, työkyvyttömyyden uhkaa arvioidaan myös suhteessa muuhun työhön, jonka suorittamista heiltä on kohtuullista edellyttää. Kuntoutusarviossa painotus voi kuitenkin olla odotettavissa olevan työuran pituuden kautta erilainen kuin eläkeasioissa. Tämä merkitsisi käytännössä esimerkiksi sitä, että nuoren henkilön kohdalla voidaan sitoutua pitempään koulutukseen kuin sellaisen henkilön kohdalla, jolla odotettavissa oleva työskentelyaika on vain muutamia vuosia. Myös työkyvyttömyyden uhkaa aiheuttavan sairauden ennuste olisi harkintaan vaikuttava tekijä kuten nykyisinkin.

Todennäköisyys arvioidaan käyttämällä ammattitautien diagnostiikassa sovellettavaa asteikkoa (erittäin todennäköinen, todennäköinen, mahdollinen, epätodennäköinen ja erittäin epätodennäköinen). Lisäksi edellytetään, että ammatillisella kuntoutuksella voidaan siirtää tai estää työkyvyttömyyden uhkaa, kun otetaan huomioon vakuutetun aikaisempi koulutus, työkokemus sekä hänen ikänsä ja asumisolosuhteensa ja näihin verrattavat sosiaalis-taloudelliset seikat. Ammatillisella kuntoutuksella tulee myös todennäköisesti olla eläkkeelle jäämisen siirtämisen tai estämisen kautta eläkemenoa säästävä vaikutus.

Kuntoutusoikeuden saamiseksi siis edellytettäisiin nykyiseen tapaan, että työkyvyttömyyden uhka voidaan torjua tarkoituksenmukaisella ammatillisella kuntoutuksella. Ammatillista kuntoutusta voidaan pitää tarkoituksenmukaisena, jos eläkelaitos voisi työntekijän sairauden, vian tai vamman, iän, aikaisemman toiminnan ja koulutuksen huomioon ottaen arvioida ammatillisen kuntoutuksen mahdollistavan työelämään palaamisen taikka siirtävän tai estävän työkyvyttömyyden. Kuntoutuksen sisältö ja yksityis-

kohtainen toteuttaminen sen sijaan riippuisi viime kädessä eläkelaitoksen harkinnasta, joskin kuntoutujalla itsellään olisi myös näissä asioissa pitkälle menevä vaikuttamisen mahdollisuus.

Pykälän 3 momentissa luettelaisiin ammatillisen kuntoutuksen toimenpiteet nykyisen 2 momentin sijasta. Luettelo vastaisi sisällöltään nykyisessä 2 momentissa olevaa luetteloa, eikä se ole tyhjentävä. Kunnallisen eläkelain nykyinen 21 §:n säännös kuntoutuksen aiheuttamista tarpeellisten ja välttämättömien kustannusten korvaamisesta ehdotetaan siirrettäväksi tähän momenttiin. Jos eläkelaitos on päättänyt ammatillisen kuntoutuksen tukemisesta, se myös korvaa ne tarpeelliset ja välttämättömät kustannukset, jotka kuntoutukselta aiheutuvat.

Koska lakisääteinen sotilastapaturma-, tapaturma- ja liikennevakuutus ovat työeläkekeisiin nähden ensisijaisia, eivät työeläkelaitokset ole kuntoutaneet henkilöitä, joilla on oikeus kuntoutukseen näiden järjestelmien perusteella. Koska kuntoutukselta nyt tulisi lakiin perustuva oikeus työeläkejärjestelmässä, pykälään ehdotetaan 4 momentiksi uutta säännöstä, jonka mukaan tämä oikeus väistyisi silloin, kun kuntoutus järjestetään edellä tarkoitettuja ensisijaisia oikeuksia koskevien lakien perusteella. Sotilastapaturmalain (1211/1990) mukaiset etuudet määräytyvät tapaturmavakuutuslain (608/1948) mukaisesti.

18 §. *Kuntoutusraha.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi mahdollisuus kuntoutusrahaan myös silloin, kun työntekijä on ainoastaan osittain estynyt tekemästä ansiotyötä kuntoutuksen johdosta. Pykälän nykyiset 2 ja 3 momentin säännökset ehdotetaan siirrettäväksi 19 §:ään.

19 §. *Harkinnanvarainen kuntoutusavustus.* Pykälään ehdotetaan koottavaksi harkinnanvaraista kuntoutusavustusta koskevat säännökset, jotka ovat nykyisin 18 §:n 2 ja 3 momentissa, 19 §:ssä sekä 47 §:ssä. Kuntoutusrahan saajalle odotus- ja väliajoilta maksettava etuus säilyisi harkinnanvaraisena. Jotta tältä ajalta maksettu etuus erottuisi kuntoutusrahasta, sitä kutsuttaisiin kuntoutusavustukseksi. Siihen ei enää maksettaisi näiltä odotus- ja väliajoilta kuntoutuskorotusta. Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen so-

veltamisalaa laajennettaisiin siten, että kuntoutusavustusta voitaisiin maksaa myös ajalta, jonka ammatillisen kuntoutussuunnitelman valmistelu kestää. Maksaminen voisi olla perusteltua niissä tapauksissa, joissa suunnitelma on tarpeen eläkelaitoksen tukeman ammatillisen kuntoutuksen käynnistämiseksi tai silloin, kun eläkelaitos arvioi kuntoutussuunnitelman todennäköisesti johtavan eläkelaitoksen tukeman ammatillisen kuntoutuksen käynnistymiseen. Kuntoutusavustusta ei vastaisuudessaakaan maksettaisi ajalta, jolta työntekijälle maksetaan työttömyyspäivärahaa taikka työmarkkinatukea.

20 §. *Kuntoutuskorotus.* Pykälässä säädetään kuntoutuskorotuksen maksamisesta. Kuntoutuskorotuksen maksamista ehdotetaan muutettavaksi niin, että sitä maksettaisiin ainoastaan aktiivisen kuntoutuksen ajalta kuntoutustuen ja työkyvyttömyyseläkkeen lisäksi myös kuntoutusrahan saajalle. Korotuksen määrä ei muuttuisi nykyisestä.

21 §. *Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen kuntoutusrahan aikana.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi sisällöltään kokonaisuudessaan. Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi oikeudesta työkyvyttömyyseläkkeeseen kuntoutusrahan aikana. Nykyisin pykälässä säädetään kuntoutuksen aiheuttamien välttämättömien ja tarpeellisten erityiskustannusten korvaamisesta. Pykälän nykyinen sisältö ehdotetaan siirrettäväksi 17 §:n 3 momenttiin.

Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi, että oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen alkaisi aikaisintaan sen kuukauden alusta, jota edeltäneen kuukauden aikana hakijan oikeus ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaan kuntoutusrahan on päättynyt. Tämä rajoitus koskisi vain ammatillisen kuntoutuksen ajalta maksettavaa kuntoutusrahaa. Ammatillisen kuntoutuksen perusteella samalta ajalta suoritettava kuntoutusraha estäisi työkyvyttömyyseläkkeen alkamisen riippumatta siitä, maksetaanko sitä kuntoutusrahain (611/1991) vain työntekijäin eläkelain 8 §:n 4 momentissa mainitun lain taikka eläkesäännön perusteella. Työkyvyttömyyseläke voitaisiin kuitenkin myöntää työntekijälle, jolla ei selvitysten perusteella katsota olevan mahdollisuuksia ammatillisen kuntoutuksen jatkamiseen tai jonka ammatillinen kuntoutus on pitkäaikaisen sairauden vuoksi keskeyty-

nyt tai päättynyt. Kuntoutusraha säädettäisiin siten ensisijaiseksi työkyvyttömyyseläkkeeseen nähden. Uutta työkyvyttömyyseläkettä ei voisi saada ennen kuin ammatillisen kuntoutuksen perusteella syntynyt oikeus kuntoutusrahan on päättynyt. Jos henkilö sen sijaan jo olisi työkyvyttömyyseläkkeellä kuntoutuksen alkaessa, hän olisi oikeutettu kuntoutusrahain 16 §:n mukaiseen eläkkeensaajan kuntoutusrahan tai vastaavasti työeläkelakien mukaiseen kuntoutuskorotukseen kuntoutusaikana.

22 §. *Kuntoutusmahdollisuuksien varmistaminen.* Säännöstä ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että eläkelaitoksen tehtävänä olisi eläkehakemuksen hylkäystapauksissa huolehtia siitä, että työkyvyttömyyseläkkeen hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palvelujen piiriin. Tämä tapahtuisi yhteistyössä palveluita järjestävien tahojen kanssa. Pykälän viittaussäännöstä ehdotetaan tarkistettavaksi teknisesti siten, että siinä viitataan kumotun kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetun lain (604/1991) sijasta voimaan tulleeseen kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annettuun lakiin (497/2003).

4 luku. **Eläkkeiden ja muiden etuuksien määräytyminen**

Luvun otsikko on täsmennetty vastaamaan luvun koko sisältöä.

45 §. *Kuntoutusrahan määrä.* Kuntoutusrahan laskutapa muuttuisi niin, että se olisi yhtä suuri kuin hakijan työkyvyttömyyseläke. Nykyään kuntoutusraha on työntekijälle karttuneiden eläkkeiden määrä korotettuna 33 prosentilla. Pykälään on myös tehty 17 §:ää vastaavat muutokset, jotka koskevat sitä ajankohtaa, jonka mukaan kuntoutusrahan suuruus määräytyy. Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännökset osakuntoutusrahan määrästä. Jos kuntoutuja ansaitsee ammatillisen kuntoutuksen aikana työansioita yli puolet eläkepalkasta, kuntoutusrahana maksettaisiin puolet täydestä kuntoutusrahasta. Tämä todettaisiin kuntoutuksen alkaessa.

46 §. *Kuntoutuskorotuksen määrä.* Pykälässä säädetään kuntoutuskorotuksen määräs-

tä. Kun täyteen kuntoutusrahaan liitetään kuntoutuskorotus, ehdotuksen mukainen täysi kuntoutusraha korotuksineen vastaa nykyistä kuntoutusrahaa. Vastaavasti osakuntoutusrahaan liitetään 33 prosentin kuntoutuskorotus osakuntoutusrahasta laskettuna. Nykyiseen 46 §:ään sisältyvä säännös kuntoutuskorotuksen maksamisesta vain kuntoutuksen kestoajalta on siirretty 20 §:ään.

47 §. *Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä.* Pykälästä poistettaisiin 19 §:ään siirrettäviksi ehdotetut säännökset, joiden mukaan harkinnanvaraista kuntoutusavustusta ei makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus saada työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

132 §. *Valvontamaksu, kuntien eläkelautakunnan kustannukset ja lisäturvan mak-suosuudet.* Pykälän otsikkoon ja 1 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi kuntien eläkelautakunnan kustannukset siten, että ne muiden tässä momentissa mainittujen kustannusten tavoin luettaisiin kuuluviksi 131 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin jäsenyhteisöjen mak-suosuuksiin. Momentin mukaan kuntien eläkelautakunta perisi kustannukset vuosittain kunnalliselta eläkelaitokselta. Kustannukset muodostuisivat kuntien eläkelautakunnan toiminnan vaatimista kuluista kuten henkilöstökuluista, matkakorvauksista, toimitila- ja tarvikkeiden kuluista, ATK- ja muista palveluista aiheutuvista kuluista, henkilöstön kouluttamisesta aiheutuvista kuluista ja muista käytömenoista.

152 §. *Tieto kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle.* Pykälässä säädetään kunnallisen eläkelaitoksen velvollisuudesta ilmoittaa kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle. Säännöksen sananmuotoa ehdotetaan täsmennettäväksi siten, että ilmoitusvelvollisuus koskee kuntoutustoimen ja kuntoutusraha-päätöksen lisäksi myös päätöstä kuntoutuskorotuksesta.

153 §. *Muutoksen hakeminen.* Pykälän 1 momentista ehdotetaan poistettavaksi säännös, jonka mukaan ensimmäisen asteen muutoksenhakuelimenä kunnallisia eläkkeitä koskevissa asioissa toimiva kuntien eläkelautakunta toimii kunnallisen eläkelaitoksen yhteydessä. Ehdotus kuuluu toimenpiteisiin, joilla kuntien eläkelautakunta organisatorisesti irrotetaan eläkepäättäjä tekevistä kun-

nallisesta eläkelaitoksesta.

154 §. *Kuntien eläkelautakunta.* Pykälään ehdotetaan otettavaksi uusi 3 momentti ja nykyinen 3 momentti ehdotetaan siirrettäväksi uudeksi 4 momentiksi.

Uuden 3 momentin sisältö vastaisi nykyistä 155 §:n 1 momenttia muutettuna siten, että valtioneuvosto määräisi kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Nykyisin näistä asioista määrää sisäasiainministeriö neljäksi kalenterivuodeksi.

Esityksen puheenjohtajasta ja muista jäsenistä tekisi valtioneuvostolle sisäasiainministeriö. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrättäisiin seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään olisi muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan myös otettavaksi säännös, että eläkelautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Lisäksi momenttiin ehdotetaan otettavaksi säännös jäsenen velvollisuudesta ennen tehtävänsä ryhtymistä tehdä tuomarinvala tai sitä vastaava vakuutus kuntien eläkelautakunnassa, jollei hän ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai vastaavaa vakuutusta. Ehdotettua tuomarinvalaa ja vakuutusta vastaava määräys sisältyy nykyisin sisäasiainministeriön kuntien eläkelautakunnalle vahvistamaan työjärjestykseen. Esitys vastaa eläkelautakunnan ja valtion eläkelautakunnan osalta jo toteutettuja uudistuksia.

155 §. *Kuntien eläkelautakunnan talousarvio, tilinpäätös, järjestysmuoto, esittelijät sekä asian käsittely.* Pykälään ja sen otsikkoon on tehty ehdotetun 153 ja 154 §:n edellyttämät muutokset. Pykälästä on poistettu kuntien eläkelautakunnan asettamista koskevat säännökset ja siihen on lisätty kuntien eläkelautakunnan organisatoriseen eriyttämiseen liittyvät säännökset talousarviosta, tilinpäätöksestä ja toimiston henkilökunnasta.

Pykäläehdotuksen 1 momentin mukaan sisäasiainministeriö vahvistaa kuntien eläkelautakunnan talousarvion, määrää tilintarkastajan ja hyväksyy tilinpäätöksen. Ministeriö vahvistaa nykyisen tapaan eläkelautakunnan esityksestä myös eläkelautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jä-

senten palkkiot.

Pykäläehdotuksen 2 momentissa säädetään kuntien eläkelautakunnan työjärjestyksen vahvistamisesta. Momenttia muutettaisiin siten, että kuntien eläkelautakunta vahvistaa itselleen työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta. Nykyisin eläkelautakunnan työjärjestyksen vahvistaa sisäasiainministeriö.

Pykälän 3 momenttiin on lisätty säännös kuntien eläkelautakunnan omasta toimistohenkilökunnasta. Nykyään lautakunnan toimistohenkilökunnan työnantajana on kunnallinen eläkelaitos.

158 §. *Valituskielto kuntoutuksen sisällöstä.* Ehdotuksen mukaan työntekijällä olisi nykyisestä poiketen oikeus valittaa päätöksestä, joka koskee oikeutta saada ammatillista kuntoutusta sekä päätöksestä, joka koskee harkinnanvaraista kuntoutusavustusta. Tästä syystä pykälää ehdotetaan muutettavaksi niin, että siinä ei enää yleisesti kiellettäisi muutoksenhakua kuntoutusetuuksia koskevista päätöksistä vaan valituskielto koskisi vain kuntoutuksen sisältöä.

Ehdotetulla muutoksenhakuoikeuden laajenuksella korostettaisiin työntekijän oikeutta säädetyillä edellytyksillä päästä kuntoutukseen. Muutoksenhaku voisi koskea ensiksikin sitä, onko hakijalla todettavissa sairaudesta, viasta tai vammasta johtuva työkyvyttömyyden uhka lähivuosina ja myös siitä, onko tämä uhka torjuttavissa tarkoituksenmukaisella ammatillisella kuntoutuksella. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta muutoksenhakuelin arvioisi myös työkyvyttömyyseläkettä tai kuntoutustukea saavan kuntoutuspäätöksestä tekemää valitusta käsitellessään. Haetun ammatillisen kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioidessaan muutoksenhakuelin ottaisi ensiksikin huomioon hakijan sairauden, vian tai vamman, iän, aikaisemman toiminnan, koulutuksen ja yhteyden työelämään sekä sen, mahdollistaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti hakijan työelämään palaamisen tai estäisikö se työkyvyttömyyden. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otettaisiin huomioon, olisiko kuntoutuksella eläkkeelle siirtymisen myöhentämisen tai estämisen myötä todennäköisesti eläkemenoa säästävä

vaikutus.

Kuten edellä on todettu, eläkelaitos päättäisi yhteistyössä kuntoutuksen asiantuntijaverkoston ja hakijan kanssa kuntoutuksen sisällöstä eli kuntoutustoimenpiteistä ja korvaisi tukemansa kuntoutuksen tarpeelliset ja välttämättömät kustannukset.

Ammatillista kuntoutusta voidaan antaa monella eri tavalla. Kunnallinen eläkelaitos voi rahoittaa kuntoutujan työkokeilun uuteen työtehtävään sijoittumiseksi tai työhön valmennusta, jos työtehtävät edellyttävät uusien valmiuksien opettelua. Työkokeiluun voidaan yhdistää esimerkiksi työaikajärjestelyjä ja perehdytystä, kun tuetaan työhön paluusta pitkän poissaolon jälkeen, esimerkiksi palattaessa kuntoutustuolta takaisin työelämään. Kunnallinen eläkelaitos voi rahoittaa myös tutkimuksia, jos niitä tarvitaan avuksi kuntoutussuunnitelman laatimiseen. Uuteen työhön tai ammattiin sijoittuminen voi edellyttää kurssimuotoista opiskelua, oppisopimuskoulutusta tai varsinaista ammatillista koulutusta. Koulutuksen suunnittelussa on tärkeää selvittää uuden alan soveltuvuus terveydentilan kannalta ja työllistymismahdollisuudet opintojen jälkeen. Kuntoutustoimenpiteiden monimuotoisuuden ja yksilöllisyyden vuoksi ei ole tarkoituksenmukaista, että kuntoutustoimenpiteiden sisällöstä voisi valittaa. Muutoksenhakuoikeus saattaisi myös viivästyttää kuntoutuksen toteuttamista käytännössä.

Ehdotetut valitusoikeutta koskevat rajoitukset ovat harkinnanvaraista kuntoutusavustusta koskevaa valitusoikeutta lukuun ottamatta samat kuin yksityisen sektorin eläkejärjestelmissä.

163 §. *Virheen korjaaminen.* Pykälä ehdotetaan kumottavaksi. Siinä on säädetty hallintomenettelylakia vastaavasti päätökseen sisältyneen asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta. Pykälä ei ole tarpeen, koska 164 §:n mukaan asian käsittelyyn kunnallisessa eläkelaitoksessa sovelletaan hallintolakia, joka korvaa vuoden 2004 alusta hallintomenettelylain. Hallintolaki sisältää myös kunnallisessa eläkelaitoksessa sovellettavat säännökset asia- ja kirjoitusvirheen korjaamisesta.

164 §. *Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen.* Pykälään on tehty viittaussäännöksiä koskevat korjaukset, jotka ai-

heutuvat vuoden 2004 alusta voimaan tulevasta hallintomenettelylain korvaavasta hallintolaista ja samasta ajankohdasta voimaan tulevasta uudesta kielilaista. Samalla viittaussäännöstä on muutettu siten, että pykälässä mainittuja lakeja sovelletaan eläkkeitä koskevien asioiden lisäksi myös muihin hallintoasioihin.

Voimaantulosäännös. Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Voimaantulosäännöksen 2 momentin mukaan ehdotettuja ammatillista kuntoutusta koskevia uusia säännöksiä sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain voimaantulon jälkeen.

Voimaantulosäännöksen 3 momentin mukaan kuntien eläkelautakunnan henkilöstön oikeudellinen asema ja heille kuuluvat oikeudet ja etuudet eivät miltään osin muutu heidän siirtyessään suoraan tämän lain nojalla kunnallisen eläkelaitoksen palveluksesta siirtä tällä lailla erotetun kuntien eläkelautakunnan palvelukseen.

Voimaantulosäännöksen 4 momentin mukaan kuntien eläkelautakunta määrättäisiin ehdotettujen säännösten mukaisesti ensimmäisen kerran vuoden 2005 alusta, jolloin nykyisen eläkelautakunnan toimikausi päättyy. Lautakunta myös noudattaisi siihen saakka tämän lain voimaan tullessa voimassa ollutta työjärjestystä.

Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan lautakunta perisi 132 §:n mukaisesti kustannuksensa kunnalliselta eläkelaitokselta ensimmäisen kerran vuodelta 2005. Voimaantulosäännöksen 6 momentin mukaan sisäasiainministeriö vahvistaisi ensimmäisen kerran Kuntien eläkelautakunnan talousarvion ja määräisi eläkelautakunnan tilintarkastajan vuodelle 2005. Koska kuntien eläkelautakunta irrotetaan organisatorisesti kunnallisesta eläkelaitoksesta jo vuoden 2004 alusta, edellyttää lautakunnan toiminnan rahoitus mainittuna vuonna erityisjärjestelyjä. Voimaantulosäännöksen 5 momentin mukaan kunnallinen eläkelaitos osoittaa kuntien eläkelautakunnalle määrärahat, jotka eläkelautakunta tarvitsee toimintansa rahoittamiseen vuonna 2004. Määrärahojen mitoituksessa kunnallisen eläkelaitoksen tulee tällöin noudattaa samoja periaatteita kuin vuonna 2003.

2. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan vuoden 2004 alusta.

3. Säättämjärjestys

Ehdotuksen tarkoituksena on lisätä aktiivisiin kuntoutustoimenpiteisiin osallistumisen kannustavuutta ja tästä syystä 45 §:ssä ehdotetaan, että kuntoutuksen väliajoilta kuntoutukseen osallistuvalla myönnettäisiin kuntoutusraha, joka olisi eläkkeen suuruinen. Nykyisin kuntoutusraha on eläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla. Aktiivisen kuntoutuksen ajalta kuntoutusrahaa sen sijaan korotettaisiin vastaisuudessaakin 33 prosentilla. Koska kuntoutusraha olisi aina vähintään eläkkeen suuruinen, esitys ei ole riskitiedassa perustuslain 19 §:n 1 ja 2 momentin kanssa, joissa turvataan jokaiselle oikeus välttämättömään toimeentuloon ja huolenpitoon sekä lakisääteiseen perustoimeentulon turvaan.

Esityksessä ehdotetaan (2, 132, 154 ja 155 §), että kunnallisia eläkkeitä koskevissa päätöksissä ensimmäisenä muutoksenhakuasteena toimiva kuntien eläkelautakunta erotetaan organisatorisesti ja taloudellisesti eläkepäätösten valmistelusta vastaavasta kunnallisesta eläkelaitoksesta. Esitys liittyy tältä osin perustuslain 21 §:ään, jonka mukaan jokaisella on oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi. Esitys toteuttaa yksilön oikeutta saada eläketurvaansa koskevat päätökset mainitussa perustuslain säännöksessä edellytetyllä tavalla eläkepäätösten valmistelutehtäviin osallistumattoman itsenäisen lautakuntatyypin muutoksenhakuelimen käsiteltäväksi jo ensimmäisen asteen muutoksenhaussa.

Esitykseen sisältyvässä 158 §:ssä valituskielto ammatillisen kuntoutuksen osalta rajattaisiin koskemaan kuntoutuksen sisältöä koskevia päätöksiä, jotka sisältävät paljon yksilöllistä ja oikeudellisesti vaikeasti rajattavissa olevaa tarkoituksenmukaisuusharkintaa. Nykyisestä poiketen kaikkiin muihin kuntoutusta koskeviin päätöksiin saisi hakea muutosta

valittamalla. Myös tältä osin esitys liittyy edellä mainittuun perustuslain 21 §:ssä säädettyyn jokaisen oikeuteen saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Edellä todetun johdosta esitys voidaan kä-

sitellä tavallisessa lainsäätämisyksessä perustuslain 72 §:n mukaisesti.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava ehdotus laiksi kunnallisen eläkelain muuttamisesta:

Lakiehdotus

Laki**kunnallisen eläkelain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 163 §, *muutetaan* 2 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 17—22 §, 4 luvun otsikko, 45—47 §, 132 §:n otsikko ja 1 momentti, 152 §, 153 §:n 1 momentti, 155 §:n otsikko ja 1—3 momentti, 158 ja 164 § sekä

lisätään 154 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Jäsenyhteisöt

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjä ovat suoraan tämän lain nojalla kunnat ja kuntayhtymät sekä kunnallinen eläkelaitos, kuntien eläkelautakunta ja Kuntien takauskeskus.

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuksien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. Kuntoutusraha ja -korotus voidaan kuitenkin

maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.

17 §

Ammatillinen kuntoutus

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta:

1) jos asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhkan, että työntekijä tulee työkyvyttömäksi 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitetulla tavalla tai häntä on pidettävä mainituissa momenteissa tarkoitetulla tavalla työkyvyttömänä; ja

2) jos työntekijän eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana aikana tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana, jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään että eläke on edellä tarkoitetulla tavalla täysitehoinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitetulla työky-

vyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että työntekijälle lähivuosina, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon, ilman ammatillisia kuntoutustoimia tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke täytenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon hakijan ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, yhteys työelämäänsä sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti hakijan terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus hakijan eläkkeelle jäämistä.

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan työntekijälle tehdä muun muassa kuntoutustutkimuksia, antaa työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta, järjestää työhön valmistusta, myöntää elinkeinotukea ja järjestää ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinnällistä kuntoutusta. Työntekijälle voidaan korvata kuntoutuksen aiheuttamat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Oikeutta tämän lain mukaiseen kuntoutukseen ei kuitenkaan ole, jos työntekijällä on oikeus kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

18 §

Kuntoutusraha

Muulla kuin työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai osittain estynyt tekemästä ansiotyötä 17 §:ssä tarkoitetun ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

19 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta, kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuodessa.

Sama koskee kuntoutusjaksojen välistä aikaa.

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa 1 momentissa mainittua aikaa pitemmältäkin ajalta, jos sen maksaminen on kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoito- tai kuntoutussuunnitelman laatimista varten.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

20 §

Kuntoutuskorotus

Kuntoutusrahaan, kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

21 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen kuntoutusrahan aikana

Oikeutta 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitettuun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei ole ilman painavaa syytä ennen kuin oikeus työeläkelain taikka kuntoutusrahain (611/1991) mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

22 §

Kuntoutusmahdollisuuksien varmistaminen

Ennen kuin kunnallinen eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, eläkelaitoksen tehtävänä on huolehtia siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja et-

tä hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi eläkelaitoksen on noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

4 luku

Eläkkeiden ja muiden etuuksien määräytyminen

45 §

Kuntoutusrahan määrä

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekevästä ansiotyöstä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärä, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna ajankohtana.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkepalkasta, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettuna eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 1 momentissa tarkoitettuna täyden eläkkeen määrästä.

46 §

Kuntoutuskorotuksen määrä

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia kuntoutusrahan, kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovitetusta määrästä.

47 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä

Edellä 19 §:n 3 momentissa tarkoitettu har-

kinnanvarainen kuntoutusavustus on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä.

132 §

Valvontamaksu, kuntien eläkelautakunnan kustannukset ja lisäturvan maksusuodet

Edellä 131 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi luetaan myös vaikutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentin nojalla määrätty valvontamaksu sekä kuntien eläkelautakunnan kustannukset. Kuntien eläkelautakunta perii kustannukset vuosittain kunnalliselta eläkelaitokselta.

152 §

Tieto kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle

Kunnallisen eläkelaitoksen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 17 §:ssä tarkoitettua kuntoutustoimesta samoin kuin kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestä.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen eläkettä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla kuntien eläkelautakuntaan.

154 §

Kuntien eläkelautakunta

Valtioneuvosto määrää sisäasianministeriön esityksestä kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kes-

ken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Eläkelautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Jäsenen, joka ei ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai sitä vastaavaa vakuutusta, tulee ennen tehtävänsä ryhtymistä tehdä se eläkelautakunnassa.

155 §

Kuntien eläkelautakunnan talousarvio, tilinpäätös, järjestysmuoto, esittelijät sekä asian käsittely

Sisäasianministeriö vahvistaa kuntien eläkelautakunnan talousarvion, määrää tilintarkastajan ja hyväksyy tilinpäätöksen. Ministeriö vahvistaa myös lautakunnan esityksestä eläkelautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkiot.

Eläkelautakunta vahvistaa itselleen työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta.

Eläkelautakunnalla on esittelijät, joiden tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita sekä tarpeellinen toimistohenkilökunta. Heidät ottaa eläkelautakunta, joka myös päättää heidän palkkauksestaan.

158 §

Valituskielto kuntoutuksen sisällöstä

Päätökseen, joka koskee 17 §:n 3 momentissa tarkoitettua kuntoutuksen sisältöä, ei saa hakea muutosta valittamalla.

164 §

Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen

Kunnallisen eläkelaitoksen käsitellessä täs-

sä laissa tarkoitettua hallintoasiata sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöään koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa.

Eläkelaitoksen luottamushenkilö sekä laitoksen viranhaltija ja työntekijä voi kuitenkin sen estämättä, mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee eläkelaitoksen jäsenyhteisöä tai jäsenyhteisön palveluksessa olevaa henkilöä tai muuta tämän lain mukaisen eläketurvan alaisuuteen kuuluvaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammi-kuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan.

Kuntien eläkelautakunnan henkilöstö siirtyy tämän lain voimaan tullessa kunnallisen eläkelaitoksen palveluksesta kuntien eläkelautakunnan palvelukseen aikaisempiin tehtäviinsä. Henkilöstön palvelussuhteisiin liittyvät oikeudet ja etuudet eivät siirron yhteydessä muutu.

Kuntien eläkelautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet määrätään tämän lain mukaisesti ensimmäisen kerran tämän lain voimaan tullessa toimivan lautakunnan toimikauden päätyttyä vuoden 2005 alusta alkavaksi toimikaudeksi. Lautakunta noudattaa lain voimaan tullessa voimassa olevaa työjärjestystä, kunnes uusi työjärjestys on vahvistettu.

Kuntien eläkelautakunta perii kunnalliselta eläkelaitokselta 132 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset ensimmäisen kerran vuodelta 2005. Kunnallinen eläkelaitos osoittaa kuntien eläkelautakunnalle vuoden 2004 toimintaa varten tarvittavat määrärahat noudattaen kuntien eläkelautakunnan vuoden 2003 määrärahojen mitoituksessa sovellettuja periaatteita.

Sisäasianministeriö vahvistaa ensimmäisen kerran kuntien eläkelautakunnan talousarvion ja määrää tilintarkastajan vuodeksi 2005. Sisäasianministeriö hyväksyy eläkelautakunnan tilinpäätöksen ensimmäisen kerran vuodelta

2005. Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.

Helsingissä 12 päivänä syyskuuta 2003

Tasavallan Presidentti

TARJA HALONEN

Alue- ja kuntaministeri *Hannes Manninen*

*Liite
Rinnakkaistekstit*

Laki

kunnallisen eläkelain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun kunnallisen eläkelain (549/2003) 163 §,
muutetaan 2 §:n 1 momentti, 10 §:n 1 momentti, 17—22 §, 4 luvun otsikko, 45—47 §,
132 §:n otsikko ja 1 momentti, 152 §, 153 §:n 1 momentti, 155 §:n otsikko ja 1—3 momentti,
158 ja 164 § sekä

lisätään 154 §:ään uusi 3 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 4 momentiksi, seuraavasti:

Voimassa oleva laki

2 §

Jäsenyhteisöt

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjä suoraan tämän lain nojalla ovat kunnat ja kuntayhtymät sekä kunnallinen eläkelaitos ja Kuntien takauskeskus.

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuskien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta.

Ehdotus

2 §

Jäsenyhteisöt

Kunnallisen eläkelaitoksen jäsenyhteisöjä ovat suoraan tämän lain nojalla kunnat ja kuntayhtymät sekä kunnallinen eläkelaitos, kuntien eläkelautakunta ja Kuntien takauskeskus.

10 §

Eläke ja muut etuudet

Työntekijällä on oikeus eläkkeeseen ja kuntoutukseen tämän lain mukaisesti. Eläkkeitä ovat vanhuuseläke, varhennettu vanhuuseläke, osa-aikaeläke, työkyvyttömyyseläke, kuntoutustuki, yksilöllinen varhaiseläke ja työttömyyseläke. Työntekijän edunsaajilla on oikeus tämän lain mukaiseen perhe-eläkkeeseen siten kuin 5 luvussa säädetään. Kuntoutukseen liittyvien etuuskien osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä tässä laissa säädetään eläkkeestä ja eläkkeensaajasta. *Kuntoutusraha ja -korotus voidaan kuitenkin maksaa myös kuukautta lyhyemmältä ajalta.*

17 §

Ammatillinen kuntoutus

Työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi voidaan työntekijälle antaa ammatillista kuntoutusta.

- Ammatillisena kuntoutuksena voidaan:
- 1) antaa neuvontaa;
 - 2) tehdä kuntoutustutkimuksia;
 - 3) antaa työhön ja ammattiin johtavaa koulutusta;
 - 4) järjestää työhön valmennusta;
 - 5) myöntää elinkeinotukea; sekä

17 §

Ammatillinen kuntoutus

Työntekijällä on oikeus saada työkyvyttömyyden estämiseksi tai työ- ja ansiokyvyn parantamiseksi tarkoituksenmukaista ammatillista kuntoutusta:

1) jos asianmukaisesti todettu sairaus, vika tai vamma todennäköisesti aiheuttaa uhan, että työntekijä tulee työkyvyttömäksi 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitettulla tavalla tai häntä on pidettävä mainituissa momenteissa tarkoitettulla tavalla työkyvyttömänä; ja

2) jos työntekijän eläkettä määrättäessä otettaisiin huomioon eläkkeeseen oikeuttavana aikana tuleva aika, jos hän olisi tullut työkyvyttömäksi ajankohtana, jona hakemus tehtiin tai jona hakijan kuntoutustarve on viimeistään selvitettävä kansaneläkelaitoksen järjestämästä kuntoutuksesta annetun lain (610/1991) 6 §:n mukaan; jos työntekijä jo saa työkyvyttömyyseläkettä, edellytetään että eläke on edellä tarkoitettulla tavalla täysitehoinen.

Edellä 1 momentissa tarkoitettulla työkyvyttömyyden uhkalla tarkoitetaan tilannetta, jossa on todennäköistä, että työntekijälle lähivuosina, vaikka hoidon ja lääkinnällisen kuntoutuksen toteutuksen mahdollisuudet otetaan huomioon, ilman ammatillisia kuntoutustoimia tulisi myönnettäväksi työkyvyttömyyseläke täytenä tai osatyökyvyttömyyseläkkeenä. Kuntoutuksen tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon hakijan ikä, ammatti, aikaisempi toiminta, koulutus, yhteys työelämään sekä se, johtaako haettu ammatillinen kuntoutus todennäköisesti hakijan terveydentilalle sopivassa työssä jatkamiseen tai työhön palaamiseen. Lisäksi tarkoituksenmukaisuutta arvioitaessa otetaan huomioon, lykkääkö ammatillinen kuntoutus hakijan eläkkeelle jäämistä.

Ammatillisena kuntoutuksena voidaan työntekijälle tehdä muun muassa kuntoutustutkimuksia, antaa työhön tai ammattiin johtavaa koulutusta, järjestää työhön valmennusta, myöntää elinkeinotukea ja järjestää ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinnällistä kuntoutusta. Työntekijälle

6) järjestää ammatillista kuntoutusta tukevaa lääkinällistä kuntoutusta.

Ammatillista kuntoutusta voidaan antaa työntekijälle, jonka eläkettä tämän lain mukaan määrättäessä olisi eläkkeeseen oikeutavana aikana otettu huomioon myös tuleva aika, jos työkyvyttömyys olisi alkanut ajankohtana, jona kuntoutuspäätös tehtiin. Ammatillista kuntoutusta voidaan antaa myös työntekijälle, joka päätöstä tehtäessä saa tämän lain mukaista täysitehoista eläkettä.

18 §

Kuntoutusraha

Työntekijällä, joka ei saa eläkettä, on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on estynyt tekemästä ansiotyötään ammatillisen kuntoutuksen johdosta.

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta, kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuodessa. Sama koskee kuntoutusjaksojen välistä aikaa.

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa 2 momentissa mainittua aikaa pitemmältäkin ajalta, jos sen maksaminen on kuntoutuksen etenemisen turvaamiseksi perusteltua.

19 §

Kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista.

voidaan korvata mainitun kuntoutuksen aiheuttamat välttämättömät ja tarpeelliset kustannukset.

Oikeutta tämän lain mukaiseen kuntoutukseen ei kuitenkaan ole, jos työntekijällä on oikeus kuntoutukseen tapaturmavakuutuksen tai liikennevakuutuksen kuntoutusta koskevien säännösten perusteella.

18 §

Kuntoutusraha

Muulla kuin työkyvyttömyyseläkkeen saajalla on oikeus kuntoutusrahaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden aikana hän on kokonaan tai osittain estynyt tekemästä ansiotyötä 17 §:ssä tarkoitetun ammatillisen kuntoutuksen vuoksi.

19 §

Harkinnanvarainen kuntoutusavustus

Kuntoutusrahaa voidaan maksaa harkinnanvaraisena kuntoutusavustuksena myös kuntoutuspäätöksen antamisen ja kuntoutuksen alkamisen väliseltä ajalta, kuitenkin enintään kolmelta kuukaudelta kalenterivuodessa. Sama koskee kuntoutusjaksojen välistä aikaa.

Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan maksaa 1 momentissa mainittua aikaa pitemmältäkin ajalta, jos sen maksaminen on kuntoutuksen turvaamiseksi perusteltua. Harkinnanvaraista kuntoutusavustusta voidaan myöntää myös hoitotai kuntoutussuunnitelman laatimista var-

20 §

Kuntoutuskorotus

Jos työntekijälle kunnallisen eläkelaitoksen päätöksellä annetaan 17 §:n 2 momentin 2—4 tai 6 kohdassa tarkoitettua kuntoutusta, työkyvyttömyyseläkkeeseen ja 25 §:ssä tarkoitettuun kuntoutustukeen maksetaan kuntoutuskorotus. *Kuntoutuskorotus maksetaan myös, jos vastaavan päätöksen on antanut jokin muu työeläkettä maksava eläkelaitos.*

21 §

Erityiskustannukset

Työntekijälle voidaan maksaa korvausta kuntoutuksen aiheuttamista välttämättömistä ja tarpeellisista kustannuksista.

22 §

Kuntoutusmahdollisuuksien varmistaminen

Ennen kuin kunnallinen eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, hakija ohjataan tarpeen mukaan hänen kuntoutustarvettaan vastaavan kuntoutuksen tai muiden palvelujen piiriin. Eläkelaitoksen on lisäksi noudatettava, mitä kuntoutuksen asiakaspalveluyhteistyöstä annetussa laissa (604/1991) säädetään.

20 §

Kuntoutuskorotus

ten.

Kuntoutusrahaa saaneelle voidaan maksaa harkinnanvaraista kuntoutusavustusta, jos tämä on hänen työllistymisensä kannalta erityisen tarpeellista. Kuntoutusavustusta ei kuitenkaan makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus työttömyysturvalain (1290/2002) mukaiseen työttömyyspäivärahaan tai työmarkkinatukeen.

Kuntoutusraahan, kuntoutustukeen ja työkyvyttömyyseläkkeeseen maksetaan 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun toimenpiteen kestoajalta kuntoutuskorotus.

21 §

Oikeus työkyvyttömyyseläkkeeseen kuntoutusrahan aikana

Oikeutta 24 §:n 1—3 momentissa tarkoitettuun työkyvyttömyyseläkkeeseen ei ole ilman painavaa syytä ennen kuin oikeus työeläkelain taikka kuntoutusrahain (611/1991) mukaiseen kuntoutusrahaan on päättynyt.

22 §

Kuntoutusmahdollisuuksien varmistaminen

Ennen kuin kunnallinen eläkelaitos tekee päätöksen työkyvyttömyyseläkkeestä, sen on tarvittaessa varmistettava, että hakijan mahdollisuudet kuntoutukseen on selvitetty. Jos eläkehakemus hylätään, *eläkelaitoksen tehtävänä on huolehtia siitä, että hakijalle annetaan tietoja kuntoutusmahdollisuuksista ja että hänet ohjataan kuntoutustarvettaan vastaavaan kuntoutukseen tai muiden palveluiden piiriin yhteistyössä niitä järjestävien tahojen kanssa. Lisäksi eläkelaitoksen on noudatettava, mitä kuntoutuksen*

asiakasyhteistyöstä annetussa laissa (497/2003) säädetään.

4 luku

Eläkkeiden määräytyminen

45 §

Kuntoutusrahan määrä

Kuntoutusrahan suuruus määrätään niiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden perusteella, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi kuntoutuspäätöksen tekohetkellä. Kuntoutusraha on edellä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärä korotettuna 33 prosentilla.

46 §

Kuntoutuskorotuksen määrä

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia 76 §:n mukaisesti yhteensovitetun kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen määrästä. *Se maksetaan niiltä kalenterikuukausilta, joiden ajan kuntoutus kestää.*

47 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä

Edellä 19 §:ssä tarkoitettu harkinnanvarainen kuntoutusavustus on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä. *Sitä ei makseta ajalta, jolta työntekijällä on oikeus saada työttömyysturvalain mukaista*

4 luku

Eläkkeiden ja muiden etuuksien määräytyminen

45 §

Kuntoutusrahan määrä

Jos työntekijä on kokonaan estynyt tekemästä ansiotyötä ammatillisen kuntoutuksen vuoksi, kuntoutusraha on yhtä suuri kuin niiden työeläkelakien mukaisten eläkkeiden yhteismäärä, joihin työntekijällä olisi oikeus, jos hän olisi tullut täyteen työkyvyttömyyseläkkeeseen oikeuttavasti työkyvyttömäksi 17 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna ajankohtana.

Jos työntekijä ammatillisen kuntoutuksen aikana ansaitsee enemmän kuin puolet siitä eläkepalkasta, jonka perusteella 1 momentissa tarkoitettun eläkkeen tulevan ajan eläkkeenosa lasketaan, kuntoutusrahan määrä on puolet 1 momentissa tarkoitettun täyden eläkkeen määrästä.

46 §

Kuntoutuskorotuksen määrä

Kuntoutuskorotus on 33 prosenttia *kuntoutusrahan*, kuntoutustuen tai työkyvyttömyyseläkkeen yhteensovitetusta määrästä.

47 §

Harkinnanvaraisen kuntoutusavustuksen määrä

Edellä 19 §:n 3 momentissa tarkoitettu harkinnanvarainen kuntoutusavustus on enintään kuudelta kuukaudelta lasketun kuntoutusrahan suuruinen. Harkinnanvarainen kuntoutusavustus määritellään kertasuorituksena ja maksetaan yhdessä tai useammassa erässä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

työttömyyspäivärahaa tai työmarkkinatukea.

132 §

Valvontamaksu ja lisäturvan maksuosuudet

Edellä 131 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi luetaan myös vaakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentin nojalla määrätty valvontamaksu.

132 §

Valvontamaksu, kuntien eläkelautakunnan kustannukset ja lisäturvan maksuosuudet

Edellä 131 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin menoihin kuuluviksi luetaan myös vaakuutustarkastuksen kustantamisesta annetun lain (479/1944) 1 §:n 1 momentin nojalla määrätty valvontamaksu sekä kuntien eläkelautakunnan kustannukset. Kuntien eläkelautakunta perii kustannukset vuosittain kunnalliselta eläkelaitokselta.

152 §

Tieto kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle

Kunnallisen eläkelaitoksen on välittömästi ilmoitettava 17 §:ssä tarkoitettua kuntoutustoimenpiteestään ja kuntoutusrahopäätöksestä Kansaneläkelaitokselle.

152 §

Tieto kuntoutuksesta Kansaneläkelaitokselle

Kunnallisen eläkelaitoksen on ilmoitettava Kansaneläkelaitokselle 17 §:ssä tarkoitettua kuntoutustoimesta samoin kuin kuntoutusrahaa ja -korotusta koskevasta päätöksestä.

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen eläkettä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla kuntien eläkelautakuntaan. *Eläkelautakunta toimii eläkelaitoksen yhteydessä.*

153 §

Muutoksen hakeminen

Kunnallisen eläkelaitoksen päätökseen eläkettä koskevassa asiassa haetaan muutosta valittamalla kuntien eläkelautakuntaan.

154 §

Kuntien eläkelautakunta

Valtioneuvosto määrää sisäasianministeriön esityksestä kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet viideksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oi-

keudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Eläkelautakunnan jäsenet toimivat tuomarin vastuulla. Jäsenen, joka ei ole aikaisemmin tehnyt tuomarinvalaa tai sitä vastaavaa vakuutusta, tulee ennen tehtävänsä ryhtymistä tehdä se eläkelautakunnassa.

155 §

Kuntien eläkelautakunnan asettaminen, järjestysmuoto, esittelijät sekä asian käsittely

Sisäasiainministeriö määrää kuntien eläkelautakunnan puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan sekä muut jäsenet neljäksi kalenterivuodeksi kerrallaan. Heidän paikkansa vapautuessa kesken toimikauden määrätään seuraaja jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Heidän oikeudestaan pysyä tehtävässään on muutoin voimassa, mitä tuomarinviran haltijoista säädetään. Ministeriö vahvistaa myös eläkelaitoksen valtuuskunnan esityksestä heidän palkkionsa.

Sisäasiainministeriö vahvistaa eläkelaitoksen valtuuskunnan esityksestä eläkelautakunnan työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta.

Eläkelautakunnalla on esittelijät, joiden tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita. Heidät ottaa eläkelautakunta, joka myös päättää heidän palkkioistaan.

158 §

Valituskielto oikeudesta kuntoutukseen

Päätökseen, joka koskee oikeutta kuntoutukseen, harkinnanvaraiseen kuntoutusrahaan tai kuntoutusavustukseen taikka korvaukseen kuntoutuksen aiheuttamista välttämättömistä ja tarpeellisista kustannuksista, ei saa hakea muutosta valittamalla.

155 §

Kuntien eläkelautakunnan talousarvio, tilinpäätös, järjestysmuoto, esittelijät sekä asian käsittely

Sisäasiainministeriö vahvistaa kuntien eläkelautakunnan talousarvion, määrää tilintarkastajan ja hyväksyy tilinpäätöksen. Ministeriö vahvistaa myös lautakunnan esityksestä eläkelautakunnan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja muiden jäsenten palkkiot.

Eläkelautakunta vahvistaa itselleen työjärjestyksen, jossa annetaan tarkemmat määräykset eläkelautakunnan järjestysmuodosta ja toiminnasta.

Eläkelautakunnalla on esittelijät, joiden tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittaneita sekä tarpeellinen toimistohenkilökunta. Heidät ottaa eläkelautakunta, joka myös päättää heidän palkkauksestaan.

158 §

Valituskielto kuntoutuksen sisällöstä

Päätökseen, joka koskee 17 §:n 3 momentissa tarkoitetun kuntoutuksen sisältöä ei saa hakea muutosta valittamalla.

Voimassa oleva laki

163 §

Virheen korjaaminen

Jos kunnallisen eläkelaitoksen päätös perustuu selvästi virheelliseen tai puutteelliseen selvitykseen taikka ilmeisen väärään lain soveltamiseen, eläkelaitos voi asianosaisten suostumuksella poistaa virheellisen päätöksensä ja ratkaista asian uudelleen (asiavirheen korjaaminen).

Jos eläkelaitoksen päätöksessä on ilmeinen kirjoitus- tai laskuvirhe, sen on korjattava päätöksensä. Virhettä ei saa kuitenkaan korjata, jos korjaaminen johtaa asianosaiselle kohtuuttomaan tulokseen (kirjoitusvirheen korjaaminen).

Korjaamisesta on tehtävä merkintä eläkelaitoksen tallekappaleeseen. Asianosaiselle on toimitettava korjattu tai uusi päätös. Jos päätöksestä on vireillä muutoksenhaku, eläkelaitoksen on ilmoitettava korjaamisasian käsiteltäväksi ottamisesta ja toimitettava siitä tehty päätös myös valitusviranomaiselle.

Päätökseen, jolla eläkelaitos on hylännyt virheen korjaamista koskevan vaatimuksen, ei saa hakea muutosta valittamalla.

164 §

Hallintomenettelylain soveltaminen

Kunnallisen eläkelaitoksen käsitellessä tämän lain ja tämän lain 8 §:ssä mainitun lisäeläkesäännön mukaiseen eläketurvaan liittyvää eläkehakemusta, oikeutta eläkkeeseen, eläkkeen määrää ja maksamista sekä takaisinperintää ja näihin rinnastettavia asioita sovelletaan hallintomenettelylakia (598/1982), kielilakia (148/1922) ja viranomaisen toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöä koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa.

Eläkelaitoksen luottamushenkilö sekä laitoksen viranhaltija ja työntekijä voi kuitenkin sen estämättä, mitä hallintomenettelylain 10 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee elä-

163 §

Virheen korjaaminen

(kumotaan)

164 §

Hallintomenettelyä koskevien säännösten soveltaminen

Kunnallisen eläkelaitoksen käsitellessä tässä laissa tarkoitettua hallintoasiaa sovelletaan hallintolakia (434/2003), kielilakia (423/2003) ja viranomaisten toiminnan julkisuudesta annettua lakia, jollei tässä laissa toisin säädetä. Alle 15-vuotiaan puhevaltaa muussa kuin henkilöään koskevassa asiassa käyttää hänen edunvalvojansa.

Eläkelaitoksen luottamushenkilö sekä laitoksen viranhaltija ja työntekijä voi kuitenkin sen estämättä, mitä hallintolain 28 §:n 1 momentin 4 ja 5 kohdassa säädetään, käsitellä asiaa, joka koskee eläkelaitoksen jä-

kelaitoksen jäsenyhteisöä tai jäsenyhteisön palveluksessa olevaa henkilöä tai muuta tämän lain mukaisen eläketurvan alaisuuteen kuuluvaa henkilöä.

senyhteisöä tai jäsenyhteisön palveluksessa olevaa henkilöä tai muuta tämän lain mukaisen eläketurvan alaisuuteen kuuluvaa henkilöä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 2004.

Tätä lakia sovelletaan kuntoutukseen, joka alkaa lain tultua voimaan.

Kuntien eläkelautakunnan henkilöstö siirtyy tämän lain voimaan tullessa kunnallisen eläkelaitoksen palveluksesta kuntien eläkelautakunnan palvelukseen aikaisempiin tehtäviinsä. Henkilöstön palvelussuhteisiin liittyvät oikeudet ja etuudet eivät siirron yhteydessä muutu.

Kuntien eläkelautakunnan puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja jäsenet määrätään tämän lain mukaisesti ensimmäisen kerran tämän lain voimaan tullessa toimivan lautakunnan toimikauden päätyttyä vuoden 2005 alusta alkavaksi toimikaudeksi. Lautakunta noudattaa lain voimaan tullessa voimassa olevaa työjärjestystä, kunnes uusi työjärjestys on vahvistettu.

Kuntien eläkelautakunta perii kunnalliselta eläkelaitokselta 132 §:n 1 momentissa tarkoitettut kustannukset ensimmäisen kerran vuodelta 2005. Kunnallinen eläkelaitos osoittaa kuntien eläkelautakunnalle vuoden 2004 toimintaa varten tarvittavat määrärahat noudattaen kuntien eläkelautakunnan vuoden 2003 määrärahojen mitoituksessa sovellettuja periaatteita.

Sisäasianministeriö vahvistaa ensimmäisen kerran kuntien eläkelautakunnan talousarvion ja määrää tilintarkastajan vuodeksi 2005. Sisäasianministeriö hyväksyy eläkelautakunnan tilinpäätöksen ensimmäisen kerran vuodelta 2005.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimenpiteisiin.
